# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
# CARL OTTO LENZ
## 11 päivänä toukokuuta 1995 *

## A — Johdanto

1. Kyseiset jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat kanteet koskevat kolmea vakuutuksiin liittyvää direktiiviä. Komissio väittää, ettei Helleenien tasavalta ole saattanut näitä direktiivejä asetetuissa määräajoissa kaikilta osin osaksi kansallista oikeusjärjestystä tai että se ei ole ilmoittanut sille näiden täytäntöönpanosta.

2. Asia C-109/94 koskee muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettujen direktiivin 73/239/ETY ja direktiivin 88/357/ETY muuttamisesta erityisesti moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen osalta 8 päivänä marraskuuta 1990 annettua neuvoston direktiiviä 90/618/ETY. [1] Tämän direktiivin 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä direktiivin mukaisiksi 18 kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

3. Asia C-207/94 koskee muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta 22 päivänä kesäkuuta 1988 annettua toista neuvoston direktiiviä 88/357/ETY. [2] Tämän direktiivin 32 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä direktiivin mukaisiksi 18 kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

4. Lopuksi asia C-225/94 koskee henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta 8 päivänä marraskuuta 1990 annettua toista neuvoston direktiiviä 90/619/ETY. [3] Tämän direktiivin 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on muutettava kansalliset säännöksensä direktiivin mukaisiksi 24 kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä viipymättä komissiolle.

* Alkuperäinen kieli: saksa.

1 — EYVL L 330, s. 44.

2 — EYVL L 172, s. 1.

3 — EYVL L 330, s. 50.

5. Kaikissa kolmessa tapauksessa komissio lähetti perustellun lausunnon EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti sen jälkeen kun se oli varannut Helleenien tasavallalle tilaisuuden esittää huomautuksensa. Helleenien tasavalta ilmoitti komissiolle, että kyseisten direktiivien täytäntöönpanoa ei vielä ollut saatettu päätökseen. Komissio nosti tämän vuoksi kaikissa kolmessa tapauksessa kanteen yhteisöjen tuomioistuimessa. Helleenien tasavallan pyynnöstä yhteisöjen tuomioistuin antoi määräyksen yhdistää nämä kolme asiaa suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

## B — Tapauksen erittely

6. Helleenien tasavalta ei kiistä sitä, ettei se ole saattanut mainittua kolmea direktiiviä osaksi kansallista oikeusjärjestystä komission antamassa kolmessa perustellussa lausunnossa asetetuissa määräajoissa.

7. Vastaaja katsoo kuitenkin, että kanteet on hylättävä. Se väittää, että kesäkuussa 1992 oli valmisteltu presidentin asetusta koskeva esitys, jolla oli tarkoitus saattaa kanteiden kohteena olevat direktiivit osaksi kansallista oikeusjärjestystä. Tämä säädösluonnos saatettiin maaliskuussa 1994 Symvoulio Epikrateiasin (Kreikan oikeudellinen neuvosto) käsiteltäväksi. Tämä myöhästyminen johtui kantajan mukaan siitä, että toimivaltaiset viranomaiset olivat tarkastelleet säädösehdotusta perusteellisesti ja että toimivaltaisten ministeriöiden ja hallinnonhaarojen virkamiehet tekivät siihen useita muutoksia kyseisenä aikana. Kreikan oikeudellinen neuvosto katsoi vuoden 1994 aikana, ettei kyseistä säädösluonnosta ollut enää mahdollista antaa, koska kyseisiä direktiivejä oli muutettu tällä välin direktiiveillä 92/49/ETY [4] ja 92/96/ETY. [5] Helleenien tasavallan viranomaiset valmistelivat tämän vuoksi uutta presidentin asetusta, jolla oli tarkoitus saattaa osaksi kansallista oikeusjärjestystä kyseisen kolmen direktiivin lisäksi myös direktiivit 92/49/ETY ja 92/96/ETY.

8. Nämä seikat, joihin Helleenien tasavallan edustaja on vedonnut uudelleen yhteisöjen tuomioistuimen käsittelyssä, eivät oikeuta kantajan myöntämään velvoitteiden täyttämättä jättämiseen. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan "jäsenvaltio ei voi vedota sisäisen oikeusjärjestyksensä säädöksiin, käytäntöön tai oloihin perustellakseen sitä, miksi se ei ole noudattanut direktiiveissä säädettyjä velvoitteita ja määräaikoja". [6] On syytä muistaa, että direktiivi 88/357/ETY olisi pitänyt panna täytäntöön viimeistään 31.12.1989 ja direktiivit 90/618/ETY ja 90/619/ETY viimeistään 20.5.1992. Näin ei tapahtunut Kreikassa. Helleenien tasavalta ei myöskään saattanut näitä direktiivejä osaksi kansallista oikeusjär-

4 — Muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) 18 päivänä kesäkuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/49/ETY (EYVL L 228, s. 1).

5 — Henkivakuutuksen ensivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta (kolmas henkivakuutusdirektiivi) 10 päivänä marraskuuta 1992 annettu direktiivi 92/96/ETY (EYVL L 360, s. 1).

6 — Asia C-303/92, komissio v. Alankomaat, tuomio 2.8.1993 (Kok. 1993, s. I-4739, 9 kohta).

jestystä niissä kahden kuukauden määräajoissa, jotka sille asetettiin 7.7.1993 (asia C-109/94), 6.8.1992 (asia C-207/94) ja 15.2.1994 (asia C-225/94) annetuissa perustelluissa lausunnoissa. Tämä on ratkaisevaa arvioitaessa sitä, ovatko nämä kanteet perusteltuja.

Lisäksi on huomattava, että direktiivit 92/49/ETY ja 92/96/ETY, joihin Helleenien tasavalta on vedonnut, olisi pitänyt panna täytäntöön jo viimeistään 31.12.1993 (92/49/ETY) ja 1.7.1994 (92/96/ETY).

9. Sama koskee vastaajan perusteluja, joiden mukaan se, että direktiivejä ei ole pantu täytäntöön, ei kuitenkaan olisi estänyt sitä, että kyseisten direktiivien säännöksiä olisi kuitenkin käytännössä sovellettu.

10. Koska on osoitettu, ettei Helleenien tasavalta ole saattanut riittävän ajoissa kyseisiä direktiivejä osaksi kansallista oikeusjärjestystä, yhteisöjen tuomioistuimen ei tarvitse tutkia komission väitettä siitä, ettei direktiivien täytäntöönpanosta ole ilmoitettu sille.

Tämä on itsestään selvää asioissa C-207/94 ja C-225/94, joissa tämä väite on esitetty toissijaisesti. Se voi kuitenkin koskea myös asiaa C-109/94, jossa komissio on moittinut Helleenien tasavaltaa siitä, että tämä ei ole saattanut kyseistä direktiiviä osaksi kansallista oikeusjärjestystä *ja* että se ei ole ilmoittanut sille täytäntöönpanotoimenpiteistä. Jos direktiivin täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä ei toteuteta, näitä toimenpiteitä ei tietenkään voida myöskään ilmoittaa komissiolle. Sen toteaminen, ettei täytäntöönpanotoimenpiteitä ole toteutettu, sisältää siten myös ilmoittamatta jättämisen, eli tästä asiasta ei tarvitse antaa erillistä ratkaisua.

11. Kuitenkin kahdessa hiljattain annetussa vastaavia tapauksia koskevissa tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, ettei kyseisiä direktiivejä ollut pantu täytäntöön, mutta se hylkäsi komission kanteen muilta osin. [7] Tällainen lähestymistapa ei minusta vaikuta edellä mainituista syistä asianmukaiselta. On kuitenkin syytä korostaa, ettei tässä ole kyse vakiintuneesta oikeuskäytännöstä. Näissä kahdessa edellä mainitussa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin tosin vetosi asiassa C-303/93 18.5.1994 antamaansa tuomioon. [8] Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin esimerkiksi vastavanlaisessa asiassa 15.12.1994 antamassaan tuomiossa [9] ainoastaan todennut, että vastaajajäsenvaltio ei ollut saattanut

7 — Asia C-365/93, komissio v. Kreikka, tuomio 23.3.1995 (Kok. 1995, s. I-499) sekä asia C-147/94, komissio v. Espanja, tuomio 6.4.1995 (Kok. 1995, s. I-1015). Asiassa C-348/93, komissio v. Italia, 4.4.1995 (Kok. 1995, s. I-673) annetusta tuomiosta ei voida päätellä, että yhteisöjen tuomioistuin olisi omaksunut saman katsantokannan, koska tässä asiassa komission nostama kanne joka tapauksessa hylättiin osittain.

8 — Komissio v. Italia, Kok. 1994, s. I-1901.

9 — Ks. asia C-94/94, komissio v. Espanja (Kok. 1994, s. I-5777). Sama koskee asiassa C-66/94, komissio v. Belgia (Kok. 1995, s. I-149), 19.1.1995 annettua tuomiota, jossa komissio katsoi, ettei kyseinen jäsenvaltio ollut toteuttanut tarvittavia täytäntöönpanotoimenpiteitä ja/tai että se ei ollut ilmoittanut niistä komissiolle.

direktiivejä osaksi kansallista oikeusjärjestystä. Tuomioistuin ei vedonnut itse tuomiossa tai tuomiolauselmassa komission täydentäviin väitteisiin, joiden mukaan täytäntöönpanotoimenpiteistä ei ollut ilmoitettu sille. Minusta tämä on olennaista.

## C — Ratkaisuehdotus

12. Esitän, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisisi asian seuraavalla tavalla:

"1) Koska Helleenien tasavalta ei ole antanut direktiivien 90/618/ETY, 88/357/ETY ja 90/619/ETY noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä asetetussa määräajassa, se on jättänyt täyttämättä EY:n perustamissopimuksen mukaan sille kuuluvat velvoitteet.

2) Helleenien tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut."